СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 81. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 8. квітня, 1926. VOL. XXXIV. No. 81. Jersey City, N. J., Thursday, April 8. 1926. THREE CENTS

ПРОГИБІЦІЙНИЙ ГЕНЕРАЛ РОЗКРИВАЄ КОРУПЦІЮ ПРОГИБІЦІЙНИХ АҐЕНТІВ

ВАШИНҐТОН, 6. квітня. — Сенатовий субкомітет вів далі свої переслухання в справі прогибіційного закона. Зізнавав далі Линколн Андрус, помічник секретаря скарбу та начальник прогибіційного уряду.

Свідок отверто признав, що серед прогибіційних урядників панує страшна корупція. Свідок відправив за один рік 875 прогибіційних аґентів, яким доказано перекупство.

Свідок признав далі просто застрашаючу безпомічність уряду в його боротьбі проти бутлеґерства. Після обчислень уряду, уряд переловив усего 5 процентів перепачкованих напитків.

Як заради на всі недостачі свідок домагався признання урядови ще більшої власти при виконуванню прогибіційного закона, як вони досі мали. Се викликало відразу спротив зі сторони сенаторів, належачих до комітету.

ЖЕРТВИ НАРКОТИЗМУ В АМЕРИКАНСЬКИХ ТЮРМАХ.

ВАШИНҐТОН, 6. квітня. — Американський федеральний уряд обчисляє, що 35 процентів вязнів у федеральних тюрмах сидить там за нарушення законів проти вживання наркотиків.

ПОХОРОНИ ЧЕПМЕНА.

ГАРТФОРД, Конетикат, 6. квітня. — Тіло Джералда Чепмена, ославленого опришка, котре повішено тут вчора, поховано нині на місцевім католицькім цвинтари. Поховано його без усяких церемоній, у непосвяченім кутку цвинтаря, і гріб його зарівнано так, що лишень утаємничені люди можуть сказати, де воно лежить. Коли справа призабудеться, родина вистави на гробі памятник.

ВИКИДАЮТЬ ПРОГИБІЦІЙНОГО АДВОКАТА ЗІ САЛІ ЛЕҐІСЛЯТУРИ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 6. квітня. — На домагання послів поліція леґіслятури викинула нині з палати Конона Чейза, загорілого прихильника прогибіції та „синіх законів", котрий з давна веде аґітацію за подібними законами серед послів, а котрий так добре відомий в леґіслятурі, що дозваляє собі навіть входити межи посольські лавки. Сим разом він вів аґітацію проти ухвали, вимірено проти прогибіції.

ЗНОВА БІЙКА МЕЖИ ПОЛІЦЕЮ А СТРАЙКАРАМИ.

ПАСЕЙК, Ню Джерзі, 6. квітня.—На мості, що веде через ріку Пасейк, прийшло до горячої бійки межи страйкуючими ткальняними робітниками а поліцією. Поліція вживала палок, а страйкарі фляшок та буків. Поліція арештувала 11 учасників бійки. Суд засудив одного з учасників бійки на 3 місяці вязниці за те, що потягнув фляшкою полісмена так сильно, що сей упав без памяти.

СМЕРТЬ ВІД ВИБУХУ ПЕЧІ.

НЮ ЙОРК, 6. квітня. — В шпитали Інститут вибух котел шпитальної печі та покалічив 28-літного послуґача Бернарда Конолі так тажко, що сей мимо лікарської помочі помер до доби: Поліція розвела слідство над тим, як се можливо, щоби в шпитали трафлялися подібні вибухи.

КРИТИКУЄ КОШТИ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, 6. квітня. — Конґресмен Колен виступив у палаті послів з промовою проти прогибіції, в якій вказував на її величезні кошти та взивав конґрес повернути сі гроші краще на вибудовання американської торговельної фльоти

КОДИФІКАЦІЯ МЕЖИНАРОДНОГО ЗАКОНА.

ВАШИНҐТОН, 6. квітня. — Сенатор Мінс вніс у сенаті резолюцію, яка взиває президента Кулиджа, щоби він скликав межинародну конференцію держав для скодифікування (зібрання в одну цілість) всіх постанов межидержавного права.

АҐІТАЦІЯ ЗА ЛІҐОЮ НАРОДІВ.

НЮ ЙОРК, 6. квітня. — Безпартійне Товариство Ліґи Народів на своїх правильних зборах вислухало нині звіту пані Карнеґі, вдови відомого сталевого міліярдера, котра на основі своєї подорожі до Европи запевняла Американців, що Ліґа Народів зовсім не вбита, але жие й розвиває жваву діяльність. Вона називала Злучені Держави гостем, який приходить у дім задними дверми.

ДОНОСЯТЬ ПРО СМЕРТЬ НЕЗВИЧАЙНОГО КОГУТА.

НЮ РОШЕЛ, Ню Йорк, 6. квітня. — Лодкарі, що живуть коло тами на заливі Еко, вкрилися жалобою з приводу смерти небувалого когута. Сей когут від кількох літ будив їх не кукуріканнем, а свистом. Почав він свистати кілька літ тому назад. Одного ранку він вдарив крильми, і місто піяти, засвистав. Від того часу він до смерти вже до піяння не завертав. Властитель гордився ним немало й жадав за нього такі високі ціни, що ніхто не хотів його купити.

Коли по смерти роспороли когута, показалося, що він свистав через те, що в його гортанці застрягла свиставка, яку він, видимо, проковтнув. Тепер у свиставку застрягла горошина, замкнула дихавицю та спричинила смерть свистячого когута.

РОМАН Б. ЛЕПКОГО ПРО ГЕТЬМАНА МАЗЕПУ.

Париський „Тризуб" довідується, що Богдан Лепкий закінчує великий роман про гетьмана І. Мазепу (в 5 частинах). Для своєї праці, помимо друкованої літератури, автор вистудіював чимало архивних матеріялів на німецькій та шведській мовах. Перша частина роману Б. Лепкого має незабаром вийти друком у виданні Української Накладні в Берліні (Оренштейна).

ЛАТИНСЬКИЙ ШРИФТ В СХІДНИХ КНИЖКАХ.

Декретом ВЦИК Закавказької совітської республіки введено латинський алфавит в місцевих мовах. Наближають Схід живосилом до „гнилого" Заходу. Та не з того кінця починають совіти. Замісць того, щоб „европеїзувати" мусульманські народи, чи не краще було почати експеримент з самих себе і запровадити латинський алфавит мови російської. Чи те, що „добре" для Кавказу (що правда не про його інтереси дбають совіти, а заводять латинку з своїх еґоїстичних міркувань), не годиться для Москви?

КОМАНДІРОВКИ УКРАЇНСЬКИХ УЧЕНИХ.

Харківські „Вісти" в числі від 16-го лютого повідомляють:

Українська Академія Наук порушила у Головнауці прохання про командіровку закордон кількох українських учених.

Голова Академії проф. Липський має на думці поїхати до Ітаки (Америка), де відбудеться четвертий міжнародній ботанічний конґрес.

Професор Липський використає свою командировку також і для роботи в найкращих американських ботанічних садах і налагодить обмін рослинами та насінням між ботанічним садом Академії та американськими садками.

Професор Грушевський гадає виїхати до Львова, Кракова, та Відня, щоб відновити деякі наукові матеріяли, що загинули в Київі під час пожежі в 1919-му році.

Професор Грушевський одвідає також наукові бібліотеки Праги, Берліну, Парижу й Лондону.

Академик Фомін має намір виїхати до Берліну, Мюнхену та Парижу для огляду цінних колекцій рослин. Мають виїхати також деякі инші вчені.

ІКОНИ РОБОТИ АНТРОПОВА

З ініціятиви Всеукраїнського Історичного Музею в Київському Андріївському соборі з двох ікон іконостасу знято мідні посріблені шати. Ікони цього іконостасу малював в 1750 р. відомий український майстер того часу Антропов, що мав своїм помішником славетного портретиста Дм. Левицького. В другій половині XIX віку ці ікони було закрито нехудожньої роботи шатами. Недавно одну з цих шат злодії, що пролізли в собор, намагалися зірвати. Шати нині знято, щоб дати громадянству можливість оглянути цінні роботи Антропова.

ХІД АМЕРИКАНСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ

Від початку іміґраційного року (1-го липня, коли відкривається „нова квота") до місяця лютого цего року прибуло до Злучених держав 273.694 чужинців, між ними 245.984 осіб іміґрантів, значить приїзджаючих сюди на сталий побут; решта такі, що приїхали в Америку лише на деякий час, за ділом, гості, туристи то-що.

Найбільшу кількість іміґрантів постачають тепер Канада, Мексико та південно-американські країни, для яких нема квотового обмеження і уроженці тих країв можуть приїзджати свобідно „поза квотою". Від 1-го липня прибуло їх сюди 77,806 душ.

Поза квотою рахуються також ті іміґранти, що вже були в Америці і повертають назад після недовгої гостини за границею; таких було допущено 51.218 чоловіка. Окрім того поза квотою допущено 3,939 жінок натуралізованих горожан, 2.456 їх дітей, 1.511 студентів, що приїхали вчитися в американських школах, 404 священики і діти допущених священиків і професорів. Всього „поза квотою" прибуло 138.610 іміґрантів.

Зарахованих в квоту 87.374 з загального числа 164.667, яких квотовий закон допускає на протязі року. Своїх квот не вичерпали саме ті краї, що мають найбільше: Анґлія, яка не дала й половини дозволеного її числа іміґрантів, Німеччина і Ірляндія, з яких прибула мало що більше як половина. З Росії прибуло від 1-го липня 1.262 душ іміґрантів, з Польщі 4.104.

НОВА ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

—o—

Відомий в Ню Йорку й околиці театральний артист п. С. Комишевацький видав нову збірку українських пісень п. з. „128 найкращих українських пісень". Се пісні без слів, а можна їх грати на скрипці, мандоліні, альті, саксофоні, корнеті, клярнеті, флеті і инших сольових інструментах.

Властивих українських пісень є в тій збірці лише 110, а відтак ідуть за порядком: „Пісня червоної армії", „Марселеза" і 16 популярних пісень російських.

Забогато усіх тих пісень, аби можна тут вичислити їх заголовки, але загально треба сказати, що та збірка повинна найтися в руках кождого музикального Українця. Деякі з надрукованих тут мельодій можна подибати в инших музичних збірниках, але є богато таких творів, які ще ніколи не були ніде печатані, а придбав їх п. Комишевацький ще на Україні і держав їх доси в рукописях. Між ними є кільканайцять таких, що їх справді можна вважати перлами нашої народної музичної творчости.

Між 110-ма українськими мельодіями находимо 2 пісні жидівські (які приходять в українських театральних виставах), 2 халяндри (циганські танці) і лезґінка (кавказький танець). Між світськими мельодіями подибуємо три колядки. Для тих, що любуються в скочних мельодіях, поміщено в збірці: дрібушечки, 1 танець, 5 оригінальних козачків і 1 коломийку.

Друковані усі ті пісні на тривкім папері, окладинка прикрашена гарними 3-кольоровими українськими вишивками. Заголовок поданий в двох мовах: українській і англійській. Зміст (заголовки пісень) надрукований по українськи і рівнорядно азбукою анґлійською (з вимовою пригідною для Американців).

Ціна сеї цікавої збірки $2.00, враз з почтовою пересилкою.

Наклад невеликий, тож треба поспішитися з замовленнем. В самім Ню Йорку в протягу тижня розійшлося вже понад 200 примірників.

Хто цікавиться нашою народною музикою, не пофалшованою ріжними несовісними спекулянтами, нехай пришле на адресу „Свободи" (Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.) $2.00, а дістане згадану збірку відворотною почтою просто до свого дому.

„БРЕХНЯ".

Як пише „Ек. Жизнь" ч. 36, сама президія ВЦСПС звернулася до ВЦИК з докладною запискою про систематичну заборженість по заробітній платні робітникам. Заробітна платня не виплачується протягом 3—4 місяців підряд. ВЦСПС констатує, що заборженість пояснюється не лише слабістю бюджету тих чи инших ґуберній, але головним чином і неуважним відношенням відповідних ісполкомів до виконання своїх обовязків. На думку ВЦСПС мусить бути дана директива Губпрокуратурі „про необхідність встановити догляд за виконанням на місцях постанов про своєчасне виплачування заробітної платні і про обовязковість притягнення до судової відповідальности всіх, хто порушає ці постанови". Отже така версія московської комуністичної бюрократії, чому робітники не одержують своєчасно платні. На ділі, то щось инше. Сам ВЦСПС визнає, що Москва, централізувавши фінанси, попросту кажучи заграбувавши бюджети завойованих країв як Грузія, Україна, Кубань, Азарбейджан і т. д., поставила робітників цих країв в стан неґрів, що працюють і платні не одержують. З другого боку московська бюрократія думає через прокуратуру ще видавати податки поверх, щоб не платити з центру. Така вже московська льоґіка: „як мед, так і ложкою".

Робітникам за працю грошей нема. А чому III. Інтернаціонал гроші має на аґітацію в Китаї, в Ріфах, в Індії і скрізь; чому нові комуністичні „дворяне" всюди „відпочивають" в Італії і в Франції на курортах, чому московські пани мають гроші на купівлю на міліони рублів гнилої мануфактури за кордоном, щоб її потім викинути на сміття.

Добра соціялістична республіка, в якій робітники пухнуть по 3—4 місяці з голоду, а „товариші" комісари купаються в маслі.

ПИЯНСТВО В АНҐЛІЇ ЗМЕНШУЄТЬСЯ БЕЗ ЗАКОНІВ.

Мимо того, що в Анґлії нема прогибіції, то пиянство там зменшилося від часу війни о половину. В 1919-ім році Анґлійці випили за рік 92 міл. ґальонів пива а мин. року лише 53 міліони ґальонів. До зменшення пиянства причинилася з одного боку аґітація і поучення протиалькогольних товариств і журналів, а з другого боку податок на пиво, який дещо підніс його ціну.

СВЯТО ШЕВЧЕНКА В ПАРИЖІ.

На вшанування памяти Тараса Шевченка заходами Укр. Громади у Франції в неділю 14. березня виставлено було „Назар Стодоля" (1 дія) — разом з концертовим відділом хору під орудою Чехівського. А 21 березня з ініціятиви Укр. Громади в Парижі дано великий концерт з участю національного хору під орудою Кириченка та видатних солістів.

СОВІТИ ВІДКАЗУЮТЬСЯ ВІД УЧАСТИ В РОЗОРУЖНІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЧІЧЕРІН ЗАЯВЛЯЄ, ЩО АМЕРИКА ОПАНУВАЛА ЕВРОПУ ЕКОНОМІЧНО І ПОЛІТИЧНО.

МОСКВА, 6. квітня. — Совітський міністер заграничних справ Чічерін заявив, що союз радянських республик не возьме участи в майбутніх підготовчих нарадах для світового розоруження, бо ті наради відбуваються в Швайцарії, себто в тім краю, який не дав їм належньої сатисфакції за вбиття совітського посла Воровського.

Кромі цего Чічерін вважає ту конференцію даремною комедію. Анґлія хотіла зєдинити Европу для створення єдиного протибольшевицького фронту. Своеї цілі одначе не осягнула. Доказом того являються розбиті недавно наради в Женеві. Анґлійська політика довела до того, що ціла Західна Европа опинилася сьогодня політично і економічно в руках Америки.

МУССОЛІНІ ХОЧЕ ВІДБУДУВАТИ РИМСЬКУ ІМПЕРІЮ.

РИМ, 6. квітня. — Виїзд італійського диктатора Муссолінього до Тріполіс в Африці повитали фашисти як перший крок до відбудовання великої італійської імперії, яка по зразку давної римської держави має опанувати своїми кольоніями ціле Середземне море і Африку, а далі ще й Азію.

ВІДКИНУТЬ ЗАСТЕРЕЖЕННЯ АМЕРИКИ ВІДНОСНО ЇЇ ВСТУПУ ДО МІЖНАРОДНОГО СУДУ В ГАЗІ.

ПАРИЖ, 6. квітня. — Французька преса, а рівнож і англійська, ставляться неприхильно що до тих застережень, які поробив сенат на случай, колиб Америка мала стати членом Міжнародного Суду. Кажуть, що ніякій державі не повинно прислугувати якесь виїмкове становище. А кромі сього застереження Америки є того рода, що звязують руки самому Судови і роблять з него непридатну до нічого машину.

НЕ ХОЧУТЬ ЗГОДИТИСЯ НА ПІДВИШКУ ПОДАТКІВ НА ПИВО.

БЕРЛІН, 6. квітня. — Прийшло до конфлікту між німецьким урядом а репараційною комісією. Це перший конфлікт від часу істновання тої комісії в Німеччині. Ходить о підвишку податків на пиво, на яку не хоче згодитися німецький уряд, бо обавляеться упадку пивового промислу. І так за послідний рік випивали в Німеччині тільки 65 літрів пива на голову, коли в попередних роках випадало 115 літрів на голову.

ПАПА БЛАГОСЛОВИТЬ АМУНДСЕНА.

РИМ, 6. квітня. — Папа Пій XI. приняв на правильній авдієнції Амундсена і його товаришів, що мають удатися в той четвер в подорож до північного бігуна та уділив їм свого благословення.

ЗРІСТ ВОЗДУХОПЛАВСТВА В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 6. квітня. — З днем 19 квітня ввійде в рух 38 воздушних ліній для комунікаційних цілей.Між ними буде лінія Берлін—Москва. Подорож з Берліна до Москви буде тревати один день.

Сегодня відчинено 13 воздушних ліній.

ВЖЕ ВИБРАЛИ ЦАРЯ ДЛЯ РОСІЇ.

ПАРИЖ, 6. квітня. — Монархістичний зїзд російської реакційної еміґрації ухвалив покликати на царя Росії великого князя Миколу Миколаєвича, стрия послідного царя Миколи II.

БУДУТЬ ВИСИЛАТИ ЧЕРЕЗ ОКЕАН ФОТОҐРАФІЇ І ПІДПИСИ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

МОНТЕ КАРЛЬО, 6. квітня. — Урядовець від Амерікен Редіо Корпорейшен, який бере участь в міжнародній конференції для поширення і уліпшення бездротного телеґрафу заявив, що вже в найблисшім місяци буде впроваджений нормальний рух між Лондоном і Ню Йорком для радійової пересилки фотоґрафій, ориґінальних підписів і документів.

Подію ту вважають за епохальну, яка доведе до загального перевороту в способах ведення модерного бізнесу.

ЯКОГО РОДУ БУВ КОЛЮМБ?

МАДРИД, 5. квітня. — Найбільш впливовий іспанський орґан натискає на уряд, щоби оголосив урядово, що Христофор Колюмб, якого вважають за італійського уроженця, був уроженцем Іспанії.

СТЕРЕЖУТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКУ АМБАСАДУ.

ПАРИЖ, 6. квітня. — 12 найспритнійших детективів стереже дім большевицького конзуля, який одержав письма з погрозами, що коли не оплатиться, то згине.

ФАШИСТИ ХОЧУТЬ ПОГОДИТИ КАПІТАЛ З ПРАЦЕЮ.

РИМ, 5. квітня. — Ґенеральний секретар фашистів ґенерал Туратті оголосив, що уряд і фашисти доложать всіх старань, щоби уложити ідеальні відносини між капіталістами а робітниками, бо фашизм повинен зеднати всі партії і всі кляси.

ЯПОНЦІ ЗАПРЯГАЮТЬ ШКІЛЬНУ МОЛОДЬ ДО ВІЙСКОВОЇ СЛУЖБИ.

ТОКІО, 1. квітня. — Около 1,500.000 японських учнів у віці між 16 а 20 роком відбуде курс військової муштри.

Таке саме хочуть завести між робітниками по фабриках і майнах.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office at Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ПРОГИБІЦІЮ

Шість літ уже існує в Америці прогибіція, а мимо сього питаннє тверезости, виробу й продажі алькоголічних напитків не сходить ще зі щоденних дебат. Дня 5. квітня почалося в субкомітеті для судових справ у сенаті переслуханне в справі прогибіції, яке відразу поставило на вістрю ножа цілу справу прогибіції. Прогибіція стала нині головним питаннем нутрішної політики Злучених Держав.

Уже се одно можна вважати наскрізь неморальним явищем. Не те, що за закон ідуть горячі дебати, але се, що сі горячі дебати йдуть у сю пору. Йти вони повинні були тоді, коли прогибіцію заводилося. Тоді вони були на місці. Але якраз тоді їх не було. Якраз тоді всіми силами душено всяку дебату. Тоді всякого, хто важився піднести голос, заголюкувано як ворога тверезости, як ворога суспільности, як революціонера, або самого чорта з пекла родом.

Необговореннє справи тепер люто мститься якраз на тих прихильниках прогибіції. Якби прогибіційний закон були завели, спитавшися вперед народа, якби аґітацію за ним переведено було мирно, без всяких горячкових напастий, то прогибіція не малаби нині стільки ворогів в усіх верствах суспільности, як вона тепер має. Нині проти неї робітники, купці, фармери. За нею заявляються лишень загорілці-проповідники, які зневірившися в можливість заведення таких моральних реформ дорогою проповідування, пробують тепер завести моральність при помочи поліційної палки.

Противники прогибіції ведуть нині кампанію проти прогибіції рівночасно в стейтових і федеральних законодатних тілах. У стейтових тілах кампанія зміряє до того, щоби заборонити стейтовому урядови видавати стейтові гроші на виконуваннє прогибіційного закона, який є федеральним законом. Кромі сього декотрі стейтові леґіслятури думають ухвалювати резолюції до федерального конґресу та просити його змінити закон Волстеда.

В конґресі ходить о те, які наслідки мала прогибіція та чи вона повинна бути задержана, чи змінена, себто обмежена. В конґресі покищо найзавзятійші противники прогибіції не виходять поза домаґання змінити прогибіцію так, щоби дозволити виробляти й продавати леґкі вина й пиво. Дорогою до осягнення сього малоби бути референдум.

Поза конґресом, однак, вже починає підниматися богато завзятійший та відважнійший дух. Кілька днів тому назад у Ню Йорку виступив др. Никлас Морей Ботлер, президент Колумбійського університету та правдоподібний кандидат републиканської партії на стейтового ґубернатора, з промовою, в котрій домагався не реформовання прогибіції, але її повного скасовання. Зі сього власне, що Ботлер думає бути кандидатом на визначне політичне становище, а тим самим апелювати до народних голосів, можна вносити, що він чує, що в сьому народі панує такий ворожий дух до прогибіції, що безпощадна ворожнеча до прогибіції йому буде політично найбільше поплатна.

Що вийде зі сих весняних дискусій, сказати ніхто не може. Одно певно, що вони або спалахнуть соломяним огнем з такою скоростю, як вони вибухнули, або розгоряться на пожар, який буде рости й рости, поки не завалять не лишень самої прогибіції, але й других подібних заходів робити людий моральними при помочи законного указу.

ЗЛОЧИН НЕ ПОПЛАЧУЄ

В стейтовій тюрмі стейту Конетикату погиб з руки державного ката один з найбільших американських опришків, Джералд Чепмен. Як посвідчають всі люди, що його знали, була се людина великого талану, обдарована незвичайною здібностю скорого орієнтовання, бистрим умом, величезним досвідом. Адвокати, які його обороняли в ріжних його клопотах з американським правом, дають йому свідоцтво, що він не раз піддавав їм незвичайно цінні гадки при обороні.

Та сей чоловік не зужив свого талану на свою користь. Маючи 14 літ життя, він подався на карієру злочину. Ішов нею через 19 літ. Більшу часть сього часу він просидів в найріжнійших тюрмах. Три роки тому назад доконав він вилому з тюрми, брав яко втікач участь у одному нападі, при якому вбито полісмена. За се постигла його смерть в 38-ім році життя. Була вона природним закінченнем його життевої карієри. Ідучи на смерть, він певно був переконаний, що карієра злочину не поплачує.

Не поплатився він теж американській суспільности. Суспільність тратила гроші й працю через ціле його життя. Він певно коштував суспільність кілька міліонів долярів. Се повинноби її застановити, чи не винувата й вона за сі кошти. Колиб по її стороні була хочби крихітка вини, то вартаби її застановитися, чи не поплатилоб її подбати запобігти тому, щоби люди обертали свої великі талани не на користь собі й суспільству, але на шкоду для себе й суспільности.

Таку науку для кождої людини особисто й для цілої суспільности лишив найбільший американський опришок своїм неписаним тестаментом, своєю смертю.

КІНЕЦЬ ГРОМАДЯНСЬКОГО ЗЕМЛЕВОЛОДІННЯ НА УКРАЇНІ

На Радянській Україні, і взагалі в совдепії, настала епідемія ріжних зїздів, нарад, конґресів і т. д. Дійсно праці багато.

Коли руйнули усе життя країни й перевертали всі його основи до гори дном, тоді нікого не питали, не радились, а робили все так, як того забажала ліва нога. Нарешті доруйнувалися до того, що й найбільше вузколобі комунодержавці побачили, що вони не тільки рубають, а вже й зрубали той сук, на якому самі сиділи.

Отже гримнувшись добре об землю, вони ніби прозріли і почали на руїнах старого будувати нове. Намагалися створити щось нове, своє, комуністичне, але скоро переконалися, що крім червоної закраски вони нічого не можуть внести нового у економічні форми людського життя. Тому якраз вони так часто густо покривають кожний „свій твір" червоною фарбою, щоби закрити факт, що зміст остався старий, давно знайомий капіталістичному устроєви.

Таким чином вони вже признали необмежену приватну власність, видаючи декрет про наслідство спадку і взагалі заводячи НЕП (нову економічну політику) та новий витвір НЕОНЕП (нову економ. пол.) і т. д.

Тому тепер кожен новий проєкт большевицького будівництва носить в собі ознаки всього того, що характеризує самий звичайнісенький капіталістичний устрій сучасних держав.

Колись большевики носились, як дурний з писаною торбиною, з „общинним", спільно-громадським земельним володіннєм, яке так характерне для Московщини. Вони хотіли накинути його за всяку ціну українському селянинови, як непорушну комуністичну догму. Але час пройшов, і вони, зруйнувавши в щент господарство українського селянина-індівідуаліста, уже на останній земельній партійній нараді у Харкові в початках березня ц. р. устами секретаря Центрального Комітету Комуністичної Партії України Клименка заявили, що „міцного коріння громада в нашій радянській обстановці не має".

А хиба в іншій „обстановці" громада мала коріння серед українського хлібороба? Ні. Тисячу разів ні!

Признавши нарешті факт давно відомий всякому, хто хоч трохи міг розбиратися у селянських відносинах на Україні, Клименко з питомим большевикам „пустословієм", починає „пущать пиль" в очі своїм таваріщам, аби хоч трохи посолодить гірке признанне свого повного банкротства у такій основній доґмі большевизму і соціялізму, як громадсько-спільне землеволодіннє.

Тому він каже: „Це не значить, що цю громаду повинно адміністративним порядком негайно ліквідувати". Звичайно не треба цього робити, бо селянин її сам зліквідує, хочби вони й хотіли, щоби громада „за нашим законодавством" існувала, фактично вона буде зліквідована, а тому не доведеться „продовжити терміну переведення передіслів в громадах".

Факт признання комуністичною партією приватної власности на землю розвивав народний комісар Земельних Справ України Дудник. На Всеукраїнській Земельній Нараді заявив він, що доведеться „внести деякі зміни в земельний кодекс, при чому тою формою, що допомагає переведенню наших завдань на селі (збірання як мога більше збіжжа від селянина. —Ред.) треба встановити участково подвірну систему землеволодіння замісць общинної, що перейшла до нас разом з кодексом Р. С. Ф. Р.".

У большевиків це зветься „де-які зміни", а в старі часи це звалось „Столипінська реформа". Себто створення індивідуального типу міцного сільського господарства, хуторів. Який тоді проти цього галас підняли большевики і всі інші соціялісти та лібералі, справедливо вбачаючи, що Столипін хотів сею реформою утворити собі зі селян міцну базу для своєї чорної реакції. Тепер большевики роблять те саме, але вже для червоної реакції. Не можна припустити, що селянин повірить їх щирости. Навпаки можна сподіватися, що конфлікт межи селянами а бувшими „комунізаторами" не ослабне. Чим більше „мужик-хуторянин" буде скріплюватися, тим більше противність межи його інтересами а інтересами комунодержавців буде ще більше рости.

З докладу того ж Дудника ми довідуємося, що на Україні, після семирічного господарювання большевиків і „урівнювання" соціяльних противенств всякими засобами, ті противенства залишилися такими, якими вони були до большевицького „урівнювання" і якими вони є в кожній капіталістичній державі. Самі таки большевики нараховують аж 6 ріжних соціяльних уґруповань на селі: беззасівних господарств (жебраки. — Ред.) 205 тисяч, або 4.3% всієї кількости господарств; малозасівних — 1,640 тисяч (напівжебраків), або 34%; маломіцних 1,056 тис., або 22%; середняцьких 1,100 тисяч, або 22.7%; заможних — 595 тис., або 12.3%; та куркульських 250 тисяч, або 5.3%. При тому куркульська ґрупа має 27.6% товарових лишків.

З усієї большевицької комунізації большевики зійшли до одинокого тепер „комуністичного" гасла, до кооперації. Дійшли до дого, що найлінше поставлене і розвинуте в капіталістично-буржуазних країнах, до того, проти чого большевики завжди гостро виступали, як проти насаджування буржуазного погляду на життя та соціяльної несправедливости.

В сей спосіб большевизм своїм поневольним розвоєм доказує те, до чого більше зрівноважені люди вже давно додумалися: що шлях до полекшення соціяльної нерівности в суспільстві лежить не через комунізацію, терор, та насильство, а через кооперацію, добровільну орґанізацію та співпрацю.

„ОСАДНИКИ" ВЖЕ ЗАГОВОРИЛИ.

На початку лютого в Одеській окрузі відбулися конференції Жидів-хліборобів. На цих конференціях, як пише „Пролет. Правда". (ч. 32), відзначилися чималі досягнення жидівських колективів, але виявилося теж, що... становище їх дуже тяжке, хоч ОЗЕТ дає їм кредитуванням чималу допомогу. В ухвалених резолюціях, Жиди-кольоністи протестують проти намагання сіоністів зірвати роботу в справі переходу Жидів до сільсько-господарчої праці. Послано листа американським Жидам із проханням сприяти справі кольонізації Жидів у совітському союзі, замісць підтримування сіоністської орґанізації в Палестині. Правда, „Джойнт" у відповідь на ці „протести" все ж таки зменшив асиґнування свої на кольонізацію, але резолюції ці характерні і самі за себе говорять.

ВІДОЗВА

До громадян села Скорики, збаражського повіту.

Товариші:

На днях одержав я листа зі села Скорики від одного із свідомих наших селян, який уважаю потрібним довести до Вашого відома.

Лист сей відкриє Вам картину теперішнього положення села з окрема, а нашого краю в цілости. Ось він: ...„Пишу Вам, що ми тепер в польській неволі. Не буду Вам богато розписуватися, бо Ви де-що також знаєте о ній. Але то, що Ви знаєте, то ще є ніщо. Якби Ви так тепер тут пожили, то аж тоді пізнали би Ви польську натуру. Були у нас Австрійці, Москалі, потім большевики, але такої погани, ми ще не мали. Ви мамуть читали повість Вазова о турецькім ярмі. Але скажу Вам, що турецька неволя блідне супроти польської неволі. А переслідування Українців Поляками нагадують переслідування римського імператора Нерона за християнами.

З того можете собі виробити поняття, якої тут треба демонічної сили на боротьбу з тою навалою, яка нас обсіла і ссе з нас послідні соки.

Бо треба Вам знати, що кождий Поляк — патріот. Ну, а як він патріот, то тим самим він має дурно жити. І з того поводу Польща, то є ціла зґрая дармоїдів має дармо жити, а на тих дармоїдів має хтось робити. Ну а хтож би, як не національні меншости, то є ми Українці! Але я за богато розписався і відійшов від властивої цілї.

Тут задумали побудувати дім на читальню. На ту ціль прислали нам з Картерет, Н. Дж. 82 дол., однак з такою малою сумою нема що приступати до будови. Ми зробили зібрання і ухвалили перш всего стягати капітал в дорозі збірок, опроцентовань і так його помножувати до суми, з якою можнаб було діло довести до кінця.

Крім тих 82 дол. прислав Т. Сосніч 25 дол., але не на адресу комітету, а на адресу попа. Піп гроші одержав і не хоче віддати, бо каже, що гроші ті прислані для него. Люди вже й ходили до него і показували лист від Т. Сосніча, но помимо того піп грошей не віддає.

Проте прошу Вас займіться і порухайте там по скорицьких, щоб ще помогли нам, а також остережіть їх, щоби не слали грошей на адрес попа, а на адрес ДмитраТрача або Миколи Слободяника. Ми тут також будемо збирати, але на то не можна богато числити, бо страшна нужда.

В додатку надмінюю Вам, що тут вибрали комітет до будови дому, в який ввійшли: Дмитро Трач, Микола Слободяник і Йосиф Пашук.

Здоровлю Вас і остаюсь з глубоким поважанням.

Додати до того листа вже нема що. Як хто чує де-яку ще звязь з родинним селом а не зложив на сю ціль своєї лепти, нехай шле її на адресу повисше поданих членів комітету.

Результати дотеперішних збірок.

На збірку в Картерет, Н. Дж. зложили слідуючі по 5 дол.: Я. Мальований, Л. Ґронський, С. Залевич, Ф. Ковальський, Р. Турин, Р. Коновка, Л. Вітушинський; Г. Мотлас 3 дол.; М. Химчук 2.50; по 2 дол.: І. Гуман, С. Вархола, А. Петрач, П. Трембa, В. Думанський, Т. Возьний, М. Літус, Й. Коклюш; по 1 дол.: М. Шиманський, О. Кузьняк, Г. Цар, К. Бурак, А. Павл, (Іспанець), М. Мадяр, К. Швед, Й. Косідло, Ю. Бамбурак, К. Богач, В. Швед, А. Федьків, О. Ґрех, Я. Думанський, Я. Засьович, О. І. Черкас, М. і муж Янковий; по 50 цнт.: С. Баліцький, А. Смутило, І. Лялік, Д. Гайдук, Г. Шиманський, Ф. Герман, В. Ґавор, Г. Кілик, Гаврей, Д. Курек, М. Романюк, П. Білінський, І. Ґураль і Сильвестер Гуль; по 25 цнт.: І. Бабіцький, С. Лемко, П. Мартяк, А. Бжозолецкі, Галас, П. Лабуза, М. Богач, М. Божековський, І. Сидор, М. Федак, М. Ґоґоша, Б. Беспальок, І. Олійник і Ф. Тандирак.

Разом всіх грошей 85 долярів. Гроші вислано через Амерікен Експрес Ко., нумер 4632-777 на руки Мальованого Віцка, з чого одержано в Скориках 82 доляри, а 3 доляри оплата пересилки. Т. Сосніч заслав 25 долярів, але не на руки комітету лиш попови, для того сю збірку по словам листа зі Скорик треба уважати майже пропащою.

На збірку в Сиракюз Н. Й. зложили по 3 доляри: Д. Матвійчук, О. Керик; С. Збаражський 2 дол.; по 1 дол.: Порциналюк Гнат, С. Костюк, Федорук Г., Шкляренко Олекса, Яворський Антін, М. Малімон, В. Каній, В. Дячук, З. Безкоровайний і М. Безкоровайний. Разом 18 долярів.

Сиракюзська збірка ще не зістала вислана до Скорик зі слідуючої причини: Коли „Свобода" принесла вість о тім, що село Скорики не тільки що не падає духом, але зробило то, що колись ряні латинники перейшли в український табор і мимо товчення ксьондзами, що хто латинник — той Поляк, вони ті бувші латинники явно виступають до боротьби проти Польщі затягаючись в наші товариства як читальні і т. п. я звернувсь до односельчан з візванням, щоб хоч малою жертвою підперли ті ідейні змагання знищеного польською господаркою села. Колиж я одержав просьбу від скорицького комітету, щоб помочи збудувати дім на читальню, а дальше одержано з Картерет вість, що там зібрано 85 дол. на ту ціль, а також, що Т. Сосніч вислав 25 дол., стало встидно, що не досягне та поміч хоч 25-ти долярів. Тому то я і О. Керик, збираючі ту збірку рішили довести до до 25-ти долярів хоч би і коштом довшого проволікання з відсилкою до Скорик, бо як сказано, що до будови будуть приступати тоді, коли вже буде відповідний капітал.

Колиж се буде осягнено, гроші відішлеться негайно на місце призначення.

Всім жертводавцям, а особливо з чужих сіл і повітів, а також і чужинцям (бо 1 чужинці є в списку збірки) складаєсь щиру подяку.

М. Безкоровайний.

Сиракюз, Н. Й.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

о. Анастазій Лотоцький, парох в Тростянці і декан Бережанський, помер дня 11-ого марта с. р.

Покійний прожив 75 літ. В Тростянці він родився, виріс і був священиком від сотрудництва у свого батька пок. о. Антона Лотоцького аж до смерти. В. Й. П.!

ОРҐАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА.

Майже що місяця трафляються такі случаї, що секретар видасть членови переступного листа а в місячнім звіті подасть того члена в рубрику відійшовших з переступним листом а також до рубрики суспендованих при чім ще й останну вкладку того члена з рахунку відтягне і до головної каси не пришле. Раз отже того члена виказує як правосильного і такого що відійшов з переступним листом, в якім виразно є видрукувано, що той член має все заплачено в відділі з якого відійшов і тому має право бути принятим до кождого відділу, де з таким переступним листом зголоситься, а другий раз, того самого члена виказує як суспендованого, з правом вернутись тільки до 30 днів і тільки до того самого відділу тай вкладку яку членови посвідчив, до головної каси не відсилає. Се є найбільший абсурд справляючий замішанне в діловодстві гол. канцелярії.

Хто є суспендований, той не відійшов з переступним листом, а хто відійшов з переступним листом той не був суспендований.

Діставши такий місячний звіт з відділу з браком вкладки за того члена, гол. канцелярія не може справи розвязати. Бо не відобравши за него місячної вкладки, не може його уважати за правосильного з переступним листом. Не може його мати в складі правосильних членів, бо книговодство гол. канцелярії мусить точно виказувати, що кілько правосильних членів, тільки від них вкладок в головній касі. Так само не можна такого члена уважати суспендованим і таке проголошувати, коли той член має переступний лист до иншого відділу.

Для того пригадується, що таке поступованнє є статутом застережене бо статут виразно каже, що переступний лист можна видавати тільки тоді, коли член заплатив вкладку по конець того місяця, в котрім такий лист йому видається. Тую його вкладку висилається разом з вкладками всіх других членів, до головної каси і тому такий член є правосильний, так як всі другі члени, що вкладки до головної каси поплатили.

Колиж з рахунку обтягається чиюсь вкладку то тільки тому, що він її не заплатив, а єсли не заплатив, то йому не можна видати переступного листа і не як відійшовшого з переступним листом, але як суспендованого виказується в місячнім звіті. Однак, щоби член був без прав бо суспендований, а рівночасно з правами і переступним листом, є баламуцтвом, яке не повинно мати місця в урядовім діловодстві.

ДОПИСИ.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Коляда на Рідну Школу в Рогатині.

Як минувшого року так і цего громадяне рогатинського повіту, що живуть в Елизабет, Н. Дж., порадились між собою та пішли з колядою на поміч приватній гімназії в Рогатині. Заколядовано $57.50, котрі вислано до Кружка У. П. Т., на руки о. Стефана Городецького в Рогатині. Вислано $56.00, а оплата посилки виносить $1.50. Колядників принимали всюди з повним довірєм і складали свої жертви радо і щиро, бо розуміли ціль тої школи, яка находиться під сю пору в прикрім положенню під польською владою.

Коляду зложили слідуючі: Ігнатій Кінащук $4.00; Августин Федишка $3.00; по $2.00: Іваськ Кіценюк, Константин Пілат, Павло Сташків, Федь Матушевський, Юрій Шевчук, Павло Кіценюк, Семен Байтала, Мих. Огар, Іван Попіль; по $1.00: Матвій Могила, Стефан Фуртас, Кирило Возняк, Михайло Ґенеґа, Михайло Костишин, Іван Василик, Семен Яцків, Іван Кіценюк, Андрій Рудницький, Гриць Рудницький, Василь Гандович, Василь Кардаш, Микита Галінович, Захарій Колодій, Теодор Мазурик, Микита Сапса, Яків Красновський, Тома Чечіль, Дмитро Гобер, Федь Кобрин, Іван Кобрин, Йосиф Бурбеляк, Семен Ронік, Діміян Сташків, Петро Чечіль, Омелян Прий, Марія Грабар, Леон Ґрос, Н. Коген; по 50 цнт.: Томко Горін, Олекса Нагірний, Володимир Качераль, Маргарета Бусько, Дмитро Поритко, Федь Космина, Томко Ґенеґа. Разом $57.50.

Колядою занялися гр.: К. Пілат, М. Костишин, М. Могила, М. Огар, С. Яцків, П. Сташків, Д. Сташків і І. Василик.

Складаємо щиру й сердечну подяку тим, котрі зложили жертви на поміч Рідній Школі. Дальше належиться подяка тим, що ходили по коляді і не жалували свого труду та сповнили свій патріотичний обовязок для Рідної Школи.

К. Пілат.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Злука тов. „Розвій" з тов. „Українська Жіноча Рада" в Ню Йорку.

Товариство „Розвій" в Ню Йорку отсим повідомляє своїх симпатиків, що на зборах 4. березня 1926. рішено розвязати наше товариство, а маєток передати тов. „Українська Жіноча Рада", в котре то товариство вступають всі наші члени.

З нагоди злуки цих обидвох товариств переслано також на дітočу захоронку в Москалівці коло Косова на руки Анни Павлик у Львові 10 долярів, а на сиротинець у Филаделфії також 10 долярів. Решту маєтку, як вже зазначено передано тов. „Українська Жіноча Рада".

За Уряд тов. „Розвій":

К. Трофимяк, предс.
М. Гайова, кас.
А. Бачинська, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Бережанщина зразком кооперативного руху.

Перед двома місяцями помістили ми звіт про кооперативний рух в Бережанському повіті з зазивом до підперти цеї так важної, ідейної та в сучасній добі потрібної нам організації.

Здавалося, що не мине много часу, як Українці з бережанського повіта розуміючи вагу хвилі та значіння і вартість такої інституції на цей поклик чисельно відгукнуться, перешлють свої вкладки та цим допоможуть поставити свою установу на висоті її завдання.

Надії однак нас завели, бо до цего часу лишень один громадянин д. Стефан Березовський з Ню Йорку переслав на сю ціль свої вкладки в висоті 50 долярів на що вже одержав членську і вкладкову книжочку.

І коли так поважнійше застановимось над цею справою то стає сумно і лячно, бо приходить побоюватись, що з часом не можна буде підноситй між нашим громадянством навіть найідейнішої народної справи, бо вона не удасться.

Мимо цего, отримавши на днях від виділу кооперативи докладний звіт її діяльности, з рівночасною просьбою о ужиття всяких можливих заходів, щоби американські Українці з бережанського повіта підперли після змоги свою організацію, рішились ми відозватися вдруге.

Надісланий звіт обіймає сім сторін друкованого писма, тому не можливо його в цілости друкувати. Подамо лише найважнійші і потрібні до орієнтації точки, а промовчимо подробиці заснування, ріжнородні клопоти як з валютою так і з видимими і невидимими ворогами, бо це в теперішних часах є буденним явищем.

Кооператива, згідно її виділ зуміли зорганізувати 20 філій і 1.641 членів з власними фондами 10.020 зол. 34 гр. Загальний оборот кооперативи до кінця 1925 р. виносив 979.685 зол. а чистий дохід 11.865 зол. 72 гр. (вдвоє більше чим зложена готівка).

До кооперативного звязку належали: Народний Дім (Бережани), Котів, Урмань, Тростянець, Вербів, Нараїв село, Потік, Кальне, Гиновичі, Лапшин, Конюхи кут, Сараньчуки, Стриганці, Жуків, Козівка, Конюхи, Нараїв місто, Рекшин, Ценів і Рибники.

В цім вже році зорганізовано 8. філій з числом 377 членів, а з фондами 2.818 зол. так що до сего часу кооператива має 28 філій з 2.018 членами та 12.838 зол. 34 гр. фондами.

Після звіту справа кооперативи представляється дуже рожево. Чекає її красна будучність. Нам треба заохотити їх до завзяття і витревалости.

В кооперативі є занятих 30 наших службовиків-склепарів. Вони заробили собі минувшого року 20.000 зол. Нашим селянам заплачено за доставу товарів около 2.000 зол. або іншими словами сказати з ворожих рук видерлось около 34.000 зол. або 4.500 дол. Та це не все; з загальних зисків кооператива допомагає сирітським захистам, інвалідам та Рідній Школі. Якби ми мали кількайцять таких організацій в краю то чи потребували би ми жебрати на наші гуманні інституції!

На чолі кооперативи стоять заслужені діячі, котрим не йде о власну користь але о добро народної справи, а що найважнійше що в такаких замотаних справах мають в Екзекутиві свого правника в особі д-ра Бемка, котрий своїм правничим знанням і патріотичною посвятою стоїть на услугах кооперативи. В Америці працюють для кооперативи з повною посвятою і без всякої винагороди п. Загаєвич і І. Березовський.

Один пай (уділ) виносить лише 1 доляр а вписове 20 цт. від котрих кооператива платить 24% відсотків.

Діловодство в справах грошевих для членів і інтересантів ведесь в американській валюті і кожда вложена квота буде звернена по виповідженню в американських долярах, за що розуміється ручать всі згуртовані члени своїм майном!

Днесь одно нам тілки лишается: або махнути рукою на наші народні чуття, або пробудитись з летаргу та підперти ту для нас і нашого народу так корисну справу.

Ми дуже раді булиб наколиб хтось з громадян бережанського повіта, одинцем чи громадою занявся цею справою, а ми тілки допомагалиб.

Бюро „Globe Service Co." котрому цю справу припоручено а котрої президентом є п. Василь Загаєвич, піднялось цеї справи тілки в цій надії, що в найкоротшім часі завяжеться комітет, котрий цю справу поведе дальше.

Одним словом цю справу кладемо на серце всім громадянам Бережанського повіта, щоби над цею справою застановились та помогли після своїх власних сил, керуючись почуттям національного обовязку.

По інформації належить писати до:

Globe Service Co.
436 W. 23rd St.,
New York, N. Y.

Р. Л. СТІВЕНСОН.

ОСТРОВ СКАРБІВ.

ЧАСТЬ ПЯТА.

(29)

(Продовження)

— Мені щось так видиться — відізвався він накінець — щось так видиться, як би ви, капітане Гакинс, хотіли причалити до берега.

— А вжеж — сказав я на те — говоріть лиш дальше, Гендсе. — І я став знову здорово заїдати дальше.

Отсей чоловік — почав він говорити, кивнувши слабо головою в сторону як до трупа — він називався О'Браєн — Ірляндець з роду — отсей чоловік і я розвісили вітрила, як видите, щоби вернутися назад до пристані. Він тепер вже неживий, а ви не з тих, що далиби собі раду з кораблем самі одні, то вам зараз скажу, коли не послухаєте моєї ради. [illegible] дасте мені попоїсти і випити та який старий лах, щоби я собі рану завязав, то скажу вам, що робити, щоби корабель завернути назад. А ви що на те?

— Я вам лиш те одно скажу, — відповів я — що не верну назад до пристані капітана Кидса. Поплину до північного заливу і заїду тим кораблем красненько на пісок.

— Ну, та й ще що? — відозвався він. — Я не такий дурний, щоби не змірквувати, куди ви змірєте. Хибаж я сліпий? Я мав гру в своїх руках і програв, а вам тепер вітер ліпше сприяє. До північного заливу? А щож мені тепер вдіяти? Я поміг би вам завести корабель хочби й під шибеницю. Таки поміґби!

Мені здавалося, що під сим зглядом можу на нього спуститися. Ми скоро стім згодилися. Вже за три минути плила „Гіспаніола" гнана вітром, здовж побережа острова з закопаними скарбами і можна було напевно сподіватися, що ще перед полуднем доплинемо до північного його кінця та заким вода прибуде, запливемо до північного заливу, де будемо могли посадити скунер на піску.

Відтак привязав я добре керму та пішов на долину до моєї каюти, з котрої виймив мягоньку шовкову хусточку, котру мені мати дарувала. Гендс при моїй помочи обвязав собі нею рану і випивши коняку, став очевидно приходити до сил; держався простійше, його голос був вже сильнійший і виразнійший, словом став зовсім иншим чоловіком.

Вітер нам дуже сприяв. Ми гналися стрілою, а що хвиля то инші показувалися нам види, як би в панорамі. Незадовго минули ми височину і плили попри плоский пісковатий край, заріслий карловатими пініями, та й той незадово лишився поза нами і ми плили попри скалистий горб, котрим кінчився острів від півночі.

Я був гордий з мойого нового команда і радувався красною погодою і живописним побережем. Я мав тепер подостатком води до пиття і всіляких ласощів, а совість моя, котра по моїй втечі не давала мені спокою, успокоїлася зовсім від мойого великого здобутку. Моє вдоволенне було би ще більше, як би не те, що тесля заедно якось злобно споглядав на мене та хитро усміхався. Був то усміх поганого чоловіка, але крім того був у нім ще й вираз якоїсь зрадливости, коли він так хитро дивився на се, що я роблю.

Глава двайцять шеста.

Ізраїл Гендс.

Вітер, що віяв зовсім так, як нам було потреба, перекинувся тепер на захід, обставина, котра дала нам тепер можність плисти ще лекше від північного кінця острова до устя північного заливу. Лиш нам минав час тепер досить поволі, бо ми самі не могли корабель спинити та й не мали відваги корабель осаджувати на піску, доки би вода не поплила спорий кусень дальше. Тесля сказав мені, як треба корабель навертати, щоби він станув, що мені вдалося по довгих пробах. Мовчки посідали ми другий раз обідати.

— Капітане — відізвався він накінець з тим самим несамовитим усміхом — мій старий товариш корабельний О'Браєн все ще тут лежить. Як гадаєте, чи не кинутиби його у воду? Я звичайно, як не свій, та й не жалую, що зробив з ним рахунок, але нам ніяково дивитися на нього, а ви як гадаєте?

— У мене нема досить сили до того, тай не хочу про те нічого і знати. Нехай про мене лежить там, де лежить — сказав я на те.

— „Гіспаніола", то нещасливий корабель, Джиме, — говорив він дальше, моргаючи очима. — Кілько то вже не убито бідних моряків на „Гіспаніолі", від коли ви й я виїхали на ню з Бристоля! Я ще ніколи такого нещастя не зазнав. А приміром отсей О'Браєн — він тепер мертвий, правда? Я не ученик, а ви прецінь умієте читати і писати. Отже по просту сказавши, чи гадаєте, що мертвий чоловік є на віки мертвим, чи може він міг би віджити і вернутися ще на сей світ?

— Тіло убете, Гендсе, але душі ні. То чейже повинні ви би знати — відповів я.— О'Браєн тепер на тому світі і може в сій хвилі дивиться на вас.

— Ах! — сказав він на те. — Коли так, то хиба шкода часу на те, щоби убивати чоловіка. Але як би й не було, по тому всьому, що я видів, не роблю собі чорного богато з духів. Нехай собі духи будуть духами, Джиме. А тепер, коли ми собі висказали свої гадки, то ви зробилиби мені ласку, якби пішли до каюти і принесли мені звідтам — ну, лихий надав, не знаю як сказати — от бачите, фляшку вина, Джиме — отсей коняк за міцний на мою голову.

Несмілівість теслі, з якою то він говорив, здавалася мені дуже підозрілою, а що він волів вино як горівку, тому мені таки не хотілося вірити. Він тепер все чомусь лиш так говорив. То була ясна річ, що він щоби я пішов з покладу; але для чого, то було для мене загадкою. Не хотів мені дивитися в очі, водив очима неспокійно то сюди, то туди, то в гору, то в долину, споглядав на небо, то знов на неживого О'Браєна. Через цілий час усміхався і так якось був заклопотаний, що й мала дитина булаби пізналася на тім, що у нього на думці якась зрада. Але я йому зараз відповів, бо я зараз зміркував, для мене було би добре і що могло би було аж до послідної хвилі укрити мої підозріння перед таким безглуздим чоловіком.

— Вина? — спитав я. — Воно для вас таки ліпше. А хочете білого, чи червоного?

— По правді сказавши, то мені все одно, товаришу — відповів він — коби лиш міцне і богато з тої сорти.

— Добре — відповів я. Принесу вам Гендс, вина Порто*).

Сказавши те, зійшов я тихенько по сходах до каюти, здіймив там черевики, пішов тихенько вздовж корабля, виліз по драбині до льожі і осторожно виглянув на двір. Я знав, що він там не буде чекати на мене, але мимо того мав я дуже на осторожности. Сталося те, чого я найбільше побоювався.

Хоч його при кождому руховi нога очевидно дуже боліла, він мимо того, стогнучи, ліз на руках і ногах досить борзо на поклад. За пів минути опинився перед великим звоєм корабельних линв, зложених одна

*) Португальське міцне вино, котрого назва пішла від міста Порто або Опорто в Португалії.

Але буду мусів довго шукати.

на другу і виймив звідтам довгий, закривавлений аж по саму колодку ніж або радше короткий штилет. Глянув на нього, попробував на руці, чи він острий, сховав його відтак чим скорше до кишені на грудях та поліз назад на своє давнє місце під поручнем корабля.

От і все, що я хотів знати. Ізраїл міг рушатися, а до того був тепер узброєний. Я вже тепер не сумнівався, що він завдав собі такого труду лиш на те, щоби мене позбутися. Що він задумував пізнійше зробити — чи хотів від північного заливу впоперек через острів дістатися до своїх товаришів, що розложилися були табором коло мочарів, або чи хотів стріляти з пушки і дати тим знак своїм товаришам, щоби вони ішли йому на поміч, того я вже не міг вгадати.

А всеж-таки здавалося мені, що наші інтереси сходяться в одній точці, а то в старанню за корабель. Ми обидва хотіли осадити його де при березі в закритому місці, деби його без великого труду і небезпеки можна опісля вивести знову на воду. Доки те не сталося, я уважався все ще безпечним мойого життя.

Коли я так про те думав, тіло моє не дармувало. Я закрався знову до каюти, узув черевики, вхопив першу-ліпшу фляшку і звився з нею знова на поклад.

Гендс лежав так, як я його лишив, з примкненими очима, як коли б не міг знести світла. Але коли я війшов, він зараз подивився, відбив шийку від фляшки з такою вправою, як хтось, що вже від давна має у сьому вправу, та ликнув собі споро „на щасте!" Відтак полежав якийсь час спокійно, аж попросив мене, виймаючи скрутлик тютюну до жування, щоби я йому дрібку з нього відкраяв.

— Відкрій мені кусник — сказав він — бо у мене нема ножа та й не маю сили до того. Ах, Джиме, Джиме, мені здається, приходить уже кінець! Укрій мені, хлопче, кусник з того тютюну, котрий мабуть буде вже послідним. Піду вже мабуть у далеку дорогу.

— Ну, та я вам відкрою — відповів я. Алє якби я так був у вашій шкірі і зі мною так зле було, то я би як добрий християнин подумав про молитву.

— Та нащо? — сказав він.

— Нащо? — відізвався я. — Адже ви мене лише що розпитували про померших. Ви зломили свою присягу, говорили неправду, ощукували і проливали кров. Чоловік, котрого ви убили, лежить в сій хвилі таки коло ваших ніг, а ви питаєтеся на що! Бога ради, Гендс, — от — нащо!

Я говорив те не без зворушення, бо пригадав собі кривавий ніж в його кишені, котрим він хотів мене підступно убити. Він напився знову вина і зачав говорити з незвичайною у нього торжественністю.

(Дальше буде).

СОЛІТЕР МОЖЕ УДУСИТИ СВОЮ ЖЕРТВУ.

Цей страшний потвір паразит солітер, котрий спричиняє так много передчасних смертий, має тисячі ріжних способів упоратися зі своїм непривітним хазяїном. Найгірше є коли хроб виросте дуже довгий, скажім шістьдесять стіп, шлунок являється за малий, щоби його помістити і він пхаєть в гору до гортанки. Звичайно скоботання яке він справляє в горлі, побуджує хазяїна до блювання, але є нещасливі випадки, коли хроб підсунувшись замикає гортанку, чим спричинює удушення. Много невиясненних смертий, після автопсії показалися, що були власне спричинені хробом через повне замкнення гортанки. **Тисячі мущин, женщин і дітий терплячих лічиться безуспішно на ріжні другі хороби, коли їх дійсний клопіт є цей потвір солітер.** Певними познаками цего є відходячі части того паразита. Другі симптоми є брак апетиту з вимковим лакімством, обложений язик, зага, болі в крижах, членах і в ногах, заворот голови, біль голови, млости як порожний жолудок, нидіння, підкови попід очи. Жолудок отяжілий, надутий, часами дається відчувати дивне буркотіння від жолудка до внутренностий. Знова чуеться якби щось підсувалося назад до горла. Пацієнт має жовту шкіру, тратить на ваві, має немилий віддих, сплює що хвилини, попадає в апатію, знеохота до праці, завсігди лінивий. Є відомо, що епілептичні напади спричиняє цей потвір, котрий часто доростає понад 50 стіп. Коли досягне до гортанки може удусити свою жертву. Позбудьтеся цего потвора сейчас, заки підкопає ваше здоровля безповоротно. Вишліть **$10.48 за дозу Laxtan,** коли хочете позбутися цего страшного паразита. **Laxtan є нешкідливий навіть коли у вас нема хробака.** Продається лише у **Laxal Co., 148 Laxal Bldg., Box 963, Pittsburgh, Pa.** На забезпечення посилки додайте 25 центів окремо. За після-платою не висилаемо. (С.17)

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СКРЕНТОН, ПА. Тов. над Збруча, від. 280, отсим повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, 1926, в тій самій гали де завше, очаПток о годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є важні справи, непокінчені з минувшого мітингу, до полагодження. Тому кождий член повинен явитися на збори. — Евстахій Грещук, предс.; Гр. Скалацький, кас.; Павло Черняк, секр.

ЧЕСТЕР, ПА. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, місцевих і позамісцевих, що квартальний мітинг відбудеся в неділю, 11. квітня с. р., точно о год. 3-ій попол., в домі Николи Іщук, 708 McIlvane St. Обовязком кождого члена явитись на сім мітингу, бо є важні справи до полагодження. Всі члени повинні прийти на сей мітинг як один і заплатити свої належитости. Контрольори будуть здавати квартальний рахунок і кождий буде знати про стан маєтку товариства. Вкладок, передаваних через других, приниматись не буде. Сей мітинг є доброю нагодою для місцевих Українців вступити в члени. Ми будемо принимати до Товариства і У. Н. Союза без оплати вступного. Члени, котрі мають діти, повинні вписати їх до У. Н. Союза. Неявившийся член на час на сей мітинг заплатить 1.00 дол. кари, а урядник 2.00 дол. — Н. Іщук, предс.; Павло Закорчемний, кас.; Яцко Ташик, секр.

СИРАКЮЗ, Н. Й. Укр. Тов. Січ, від. 282, повідомляє всіх членів і членкинь, що надзвичайні збори в справі Товариського дому, відбудуться в неділю, 11. квітня с. р., о год. 3-ій пополудни, в гали Товариського дому, 409 Н. Гедіс ул. На сі збори проситься всіх членів і членкинь явитися, бо справа важна. — М. Малімон, предс.; І. Лесюк, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 289, на Норт Гудман, повідомляє всіх членів, що місячний мітинг відбудеться 11. квітня, в товариськім домі, о годині 2-ій пополудни. Напоминається всіх членів прибути точно на означений час. Проситься щоби кождий член привів нового кандидата, котрих будеться принимати без оплати вступного. Котрий член не явиться на сей мітинг, буде караний після ухвали товариської. — Павло Архитко, предс.; Александер Цицик, писар.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Зап. Січ, від. 367, повідомляє, що місячний мітинг відбудеться о год. 2.30 попол. в неділю, дня 11. квітня, в гали церковній, 303 Hudson Ave. На той мітинг має кождий член явитися місцевий і позамісцевий, бо на тім мітингу буде дуже важна справа, яку маєсь полагодити в користь Товариства. Напоминаєсь ще раз, щоби Вас ані одного не бракувало, бо коли член не явиться без жадної причини, то заплатить 1 дол. кари, а урядник 2 дол. — А. Бабій, пр.; О. Чолій, кас.; М. Антонів, секр. 81-2

БРИДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що квартальний мітинг відбудеться в суботу, 10. квітня с. р. в гали церковній, 34 Біч ул. Обовязком кождого члена бути на сім мітингу під карою після статута Укр. Січи. На порядку нарад справозданнє урядників і контрольної комісії за цілих три місяці та другі важні справи, котрі принесуть користь Союзови і Товариствови. Пригадується тим членам, котрі ще не вписали своїх дітий до Мол. Союза, щоби зараз вписали, бо вже є двоякі кляси за 25 ц. і 50 ц. Рівнож хто з членів хотівби підвисшити своє обезпечення на нові роди, то може се зробити, бо тепер є в чім вибрати і не потрібно чужих іншуренс. Хто з Українців бажавби приступити до У. Н. Союза і до Товариства Укр. Січи най прийде до гали на 1-го с. м., щоб не було за пізно. — В. Венгринович, пр.; В. Підлуський, кас.; Мих. Галькевич, секр. фін.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, отсим повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 11. квітня, о год. 2-ій пополудни, в льокали Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Норт Франклин ул. До полагодження є дуже важні справи як: справозданнє контролі, справа представлення і прочі справи. Упоминаєсь довгуючих членів о вирівнаннє вкладок. Приймається нових членів до У. Н. Союза і до Товариства без вступного. Користайте з нагоди. — М. Качмарик, пр.; Дм. Веселик, кас.; М. Рибак, секр.

ЛАНКЕСТЕР, ПА. Бр. св. Василія Вел., від. 87, повідомляє своїх членів, що квартальний мітинг відбудеться дня 1. квітня, в неділю, о год. 1-ій попол., на парохіяльній гали на Ellicott Road, Lancaster, N. Y. На порядку нарад справа підвисшення братської запомоги тижневої і чвертьрічне справозданнє. Неприсутний член на сім мітингу заплатить кари 50 ц., а урядник 1.00 дол. — Лука Курило, предс.; Василь Максимик, секр.

ПІТСФІЛД, МАСС. Тов. ім. Михайла Грушевського, від. 150, дає до відома усім членам, що мітинг відбудеться дня 11. квітня, у церковній гали, точно о годині 2.30 попол. Проситься всіх членів прибути на мітинг, бо є важна справа. Так само проситься довгуючих членів прибути на мітинг і вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть суспендовані. — Петро Шульган, предс.; О. Яремій, писар; А. Гуска, касієр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Отсим подається до відома всім членам Т-ва „Єдність", від. 163, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 11. квітня о год. 1-ій пополудни в Укр. Амер. Гор. Клюбі, 847 Н. Франклін ул. Взивається всіх членів прибути на час, щоби довго не протягати зборів. Так само хто не явиться, а залягає вкладки, то за него не будесь засилати до Союза товариські гроші. — П. Мельник, предс.; С. Гвіздь, кас.; Й. Ф—к, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що місячні збори відбудуться в суботу, дня 10. квітня б. р. о годині 8-ій вечером в гали укр. православної церкви, 35 Мортон ул. Проситься членів прибути на час. — Гр. Дорошенко, пр.; М. Війтишин, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Буковина, від. 14, повідомляє, що мітинг відбудесь о 8.30 вечером в суботу, дня 10. квітня с. р., в гали Укр. Роб. Дому, 15 Іст 3-та вул. Ню Йорк, Н. Й. — В. Лукенюк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. Повідомляється всіх членів Тов. Запорожської Січи, від. 234, що квартальний мітинг відбудеться в пятницю, дня 9. квітня в Українськім Народнім Домі, точно о годині 7-ій вечером. На порядку нарад буде справозданнє контрольної комісії за перший квартал. Дальше приниманнє нових членів до Товариства і Союза, вибір нових секретарів. Маємо много иниших справ до полагодження. Обовязком кождого члена прибути на мітинг і платити свої вкладки на мітингу, бо поза мітингом більше вкладок не збирається. Рівнож пригадується позамісцевим членам, щоби являлись на мітинги і платили вкладки що місяця, бо незаплативши один місяць, будуть суспендовані, а ті, що не приходять на мітинги, тільки все треба їх повідомляти за вкладку, таким видається переступні листи. Неявившийся член на сей мітинг буде мусів згодитись на висше сказану точку. — А. Фортуна, предс.; Юрій Гвіздь, секр.

БАНД БРУК, Н. ДЖ. Бр. св. О. Николая, від. 344, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться дня 11. квітня, друга неділя по першім. Проситься всіх членів явитись на мітинг, бо є важні справи до полагодження. — А. Мотика, Василь Троян.

ВЕСТЧЕСТЕР, Н. Й. Повідомляється членів Тов. Згода, від. 210, що місячні збори відбудуться дня 10. квітня о 8-ій год. вечер, в домі предсідателя Г. Романова, 919 Ревіре Евені. Також подаєсь до відома всім, котрі хотілиб вступити до нашого Товариства і до У. Н. Союза, нехай скористають з нагоди і спішуть на сей мітинг, бо наше Товариство буде принимати сего місяця членів без вступного: — Йосиф Сидор, секр.

РОВЕЙ, Н. ДЖ. Укр. Тов. Згода, від. 294, повідомляє всіх своїх членів і членкинь місцевих іпозамісцевих, що квартальні збори відбудуться в неділю, 11-го квітня, точно о год. 3-ій пополудни, в гали церковній на Грен стріті. Обовязком кождого члена явитись на зборах, бо є важні справи до полагодження. Всі члени повинні прибути на сей мітинг і заплатити свої належитости; незаплативші будуть виключені. Комітет буде здавати рахунок з балю. Члени, котрі мають діти, повинні вписати їх до У. Н. Союза, а не тримати їх по чужих асекураціях. Неявившийся член на сей мітинг заплатить 50 ц., а урядник 1.00 дол. кари. — С. Баюс, предс.; Н. Моссора, секр.

БРУКЛИН, ҐРІНПОИНТ, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє своїх членів, що місячні звичайні збори відбудуться дня 11. квітня, 1926, в Словенській Гали, 327 Leonard St., о год. 4.30 попол. Проситься всіх членів прибути і вирівнати вкладки до Тов. і У. Н. Союза; незаплативші члени будуть суспендовані. Будесь принимати нових кандидатів після статута. — Василь сенишин. писар.

КЛІФТОН, Н. ДЖ. Тов. Укр. Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітинг товариства відбудесь о 2-ій годині попол., в неділю, дня 11. квітня с. р. в гали парохіяльній, 47 Hope Ave., Passaic, N. J. Суть товариські справи до вирішення. Довгуючих членів проситься явитись і вирівнати свої залеглости, в противнім разі будуть виключені з Тов. і У. Н. Союза. — О. Зубар, предс.; Гр. Яськів, секр.

СКІЛЬКИ МЯСА СПОЖИВАЄ АМЕРИКА.

На основі справоздань федеральних інспекторів, які наглядають над різництвом і продукцією мяса в Злучених Державах, Вашингтонський Департамент хліборобства подає слідуючий підрахунок мясної продукції і споживання мяса на протязі минулого року.

В 1925 році було убито в Америці 14,705.986 волів, 15,453.-853 баранів і ягнят (599 мілiонів фунтів баранини) і 68,294.-297 свиней, які дали 9.210 мілiонів фунтів свинячого мяса і 2.224 мілiони фунтів жиру (товщу) і сала.

За кордон Америка не вивозить ні телятини ні баранини так, що вся вище згадана продукція того мяса була спожита в нутрі краю. Вивіз волового мяса зовсім не значний. Як відомо, Европа спроваджує собі мясо передівсім з Південної Америки і Австралії. В закордонній торговлі Злучених Держав займає доволі важне місце тільки свинина, якої в минулім році експортовано 549 мілiонів фунтів і окрім того 719 мілiонів фунтів жиру і сала, так, що ті суми треба відійняти від кількости продукції, щоби найти рахунок домашнього споживання. Бо власне вся решта того мяса була продана на внутрішних ринках і спожита в самій Америці.

На голову населення припадає спожитого (на протязі 1925 року) мяса: волового 63 фунти, телятини 9 фунтів, баранини і ягнятини 5 фунтів, свинини 77 фунтів, разом 154 фунти мяса на рік; окрім того 13 фунтів товщу.

В порівнанню з попередніми роками помітно, що в Америці споживають все більше волового мяса і телятини, а зменшається споживання свинини. Баранини в Америці взагалі уживають мало, та ціна на неї порівнюючє вища ніж на инші роди мяса.

ЗАПАЛЕННЯ ЛЕГКИХ.

З приводу натдо частих випадків інфлюенци і запалення легких, які в останніх тижнях викликали навіть чутки про епідемію, пише др. Руфус Кол з Інституту для Медичних Дослідів:

Від запалення легких вмирає більше людий, як від всякої иншої зазразливої слабости, більш навіть ніж від сухіт. Давніш думали, що воно убиває тільки слабих, немічних, старців і дітей. Тепер вже знаємо, що не захоронені від його однаково й люди в силі віку. Одначе саме своєю звичайністю хвороба та наче призвичаїла людий до себе, що стали приймати її наче як неминучий допуст. Та так само давніш дивилися і на инші хвороби і можливо, що колись і запалення легких буде такою рідкістю, як чума або жовта пропасниця.

Причина запалення легких відома вже з-давна, та тільки доволі недавно почали лікарі систематично заходитись коло того, щоби найти на неї спосіб. Причиною є, як і в инших зазразливих слабостях, так звані бактерії або бакцилі, малесенькі, простим оком незримі тваринки. Під мікроскопом бакцилі запалення легких мають вид подовгастих, яєчкуватих тілець, все повязаних кінцями по двоє в купі. Та відкрито їх перший раз не в хорих, а в здорових людий у слині. І коли пізнійш лікарі найшли, що легені і кров пацієнтів умираючих від сухіт аж „кишать" тими бактеріями, то очивидним було, що вони мають якийсь звязок з хворобою. Але який саме, це довгий час було загадкою і тільки недавно вдалося її розгадати.

Досліджено, що бактерії, які спричиняють запалення легких не є ті самі, що находяться в устах здорових людий, хоч і дуже подібні, та що й поміж собою вони різняться. А саме є три відміни тих бактерій, які й названо типами першим, другим і третім. В здорових людий їх майже ніколи нема. Для відрізнення ґрупою четвертою названо ті бактерії які є в устах і слині здорових. Значить, якби найти спосіб проти бактерії перших трьох типів, то й запалення легких можнаб запобігти.

Такий спосіб вже найдено, та поки-що лише на бактерії першого типу. В лабораторіях виробляють вже спеціяльне „серум", яке має дуже добрий, майже певний успіх, у лікуванню запалення легких того типу. А чи це той тип, про це теж лікар може переконатися віддаючи до лабораторії плювотиння пацієнта, щоб там його химічно розібрали. Звичайно, лікування можливе тільки в початках слабости, поки пацієнт ще не вмирає.

Коли запалення легких викликане бактеріями двох других типів, для тих випадків такого ліку ще нема і в тих випадках тай взагалі найважнійша річ — щоб взагалі не заразитись. Зазразливі бактерії розходяться найбільш в плювотинню пацієнта і тому важно, щоб він плював все в якусь посудину та кашлав в шматку, яку потім можна знищити. В комнату хорого не повинен входити ніхто, хто там непотрібний, і після того як пацієнт подужає, його комнату, білизну та всі речі треба основно вичистити (дезинфектувати).

Дуже легко може заразитись запаленням легких людина перестуджена, і коли розпитати хорих, то покажеться, що в великої більшости їх хвороба починалась від звичайної простуди. Дуже часто на таку звичайну простуду не звертається уваги, аж поки не почне морозити, боліти в боці, а там в кашлю показується кров. Та ще гірше, коли слабий ще з запаленням легких ходить і положиться аж тоді, коли вже ходити не може. Щоби охоронитись від запалення легких, треба передівсім оберігатись простуди. Богато залежить взагалі від сили і відпорности організму, а ту відпорність навіть найзвичайнійша простуда дуже зменшає.

Далі доказано, що алькоголь відбирає в людини силу опертись запаленню легких. Люди, які правильно вживають трунків і ще більш налогові алькоголики перші занепадають і найтяще їм перемогти слабість.